

RHD door Geri Glastra

Voluit heet deze konijnenziekte Rabbit Viral Haemorrhagic Disease, afgekort RVHD, in de volksmond RHD.

Het is een virusziekte die vooral in de vitale organen als de lever ontstekingen veroorzaakt, waardoor inwendige bloedingen ontstaan en het dier inwendig doodbloed. Het bloed stolt ook op bepaalde plaatsen, waardoor de bloedsomloop daar wordt gestopt. Soms is uit de neus ook wat bloed te zien afkomstig uit de luchtpijp en longen. Kenmerkend is dat de dood heel snel intreedt en dat veel dieren in een kort tijdsbestek van enkele dagen doodgaan. Een besmet dier kan er 's morgens nog volkomen normaal uitzien en 's avonds of zelfs nog eerder dood zijn.

Omvang

RHD 1 bestaat al sinds 1984. De ziekte is zowel bij de professionele konijnensector als bij de hobbyfokkers goed onder de knie. In de professionele sector (45.000 vlees-ouderkonijnen en 300.000 speenkonijnen) wordt standaardmatig gevaccineerd en onder wilde en 40.000 hobbykonijnen komt RHD 1 bijna niet meer voor, doordat RHD 1 minder agressief is.

De nieuwe RHD 2

Zo'n zes jaar geleden (2010) is in Zuid Frankrijk een nieuwe variant van het virus gevonden. Dat het om een andere variant ging, werd duidelijk doordat de vaccins voor RHD (1) voor die ziekte geen bescherming gaven, terwijl de klinische verschijnselen min of meer gelijk zijn. De tweede variant werd toen al gauw RHD 2 genoemd en blijkt nu ook een andere virusstam te zijn. Wel valt op dat nog jongere dieren, vanaf 3 weken, al ziek worden van RHD 2. Bij RHD 1 zag je pas verschijnselen vanaf een leeftijd van 9 weken.

Aanvankelijk werd gedacht dat de verschijnselen, net als met RHD 1, niet zo'n vaart zouden lopen. De ziekte blijkt zich echter zeer agressief te verspreiden. Ook de incubatietijd (tijd tussen besmetting en klinische verschijnselen) blijkt heel wispelturig. De tijden variëren tussen 3 en 5 dagen maar ook veel korter komt voor, tot soms een halve dag.

Horrorscenario

Zo'n korte incubatietijd houdt in dat besmette dieren op een show andere dieren kunnen besmetten en dan daar sterven. De besmette dieren sterven ook weer tijdens de show, waardoor er elke dag dode konijnen in de kooien liggen. Dat is vreselijk voor de dieren en de fokkers, maar is ook voor een tentoonstellingsbestuur een horrorscenario.

Verschillende klinische verschijnselen

Subklinisch: Leeftijd afhankelijk. Onder de gevoelige leeftijd (< ca. 10 weken) wel geïnfecteerd, maar geen ziekte. Waarom is onbekend.

Per acuut: zonder verschijnselen dood. Een enkele keer bloeding uit de neus.

Acuut: koorts (> 40°C), algemeen ziek, zenuwverschijnselen en moeilijk ademen, bloedingen, dood binnen 12-36 uur

Chronisch: Geelzucht door inwendige kleine bloedingen, gewichtsverlies, lusteloos, dood < 1-2 weken,

Echter 100% sterfte komt praktisch nooit voor. Een deel van de geïnfecteerde individuen overleeft bij elke dodelijke virusziekte. Het virus houdt zijn drager in stand.

Verspreiding

RHD 2 heeft zich in oktober en november 2015 bijna in geheel Nederland verspreid. Op dit moment volgen uit elke provincie meldingen van uitbraken bij fokkers en jagers en particuliere konijnenhouders. Besmetting vindt plaats door:

- Uitscheiding (snot, urine, mest, bijv. in vers hooi) van besmette konijnen;
- Direct contact, samenkomsten met konijnen en dekkingen;
- Indirecte besmetting door insecten e.d., besmet materiaal, maar ook besmettingen die via de handen, schoeisel en kleding wordt meegenomen.

Diagnose stellen

Als ogenschijnlijk gezonde dieren plotseling sterven, wijst dat momenteel vaak op RHD 2. RHD 1 besmettingen komen weinig voor.

RHD 2 kan alleen door autopsie in een veterinair laboratorium vastgesteld worden. Via DNA onderzoek wordt dan het RHD 2 virus aangetoond en tot nu toe altijd positief bij acute sterfte.

Vaccinatie

RHD is een virusziekte. Tegen virusziekten bestaan geen geneesmiddelen. Alleen preventief vaccineren geeft 100% bescherming tegen RHD en verlaagt de landelijke infectiedruk. Omdat jonge konijnen (< 10 weken) minder gevoelig voor RHD zijn en dus ook de vaccinatie minder effectief is, is voor die dieren een boosterenting aan te bevelen om 100% bescherming te bereiken.

Het belangrijkste is te enten tegen RHD 2, maar wie zeker wil zijn, ent zijn dieren ook tegen RHD 1. Momenteel zijn de volgende entstoffen beschikbaar:

- Tegen RHD type 1: Arvilap of Nobivac myx rhd
 - Tegen RHD type 2: Novarvilap of Eravac ((-vroeger cunipravac rhd variant)
 - Tegen RHD type 1 en 2: Filavac vhd k c+v (combinatie in 1 spuit)
- KLN heeft in overleg met ruim 100 verenigingen

besloten op jongdierendagen en tentoonstellingen minimaal tegen RHD type 2 gevaccineerde dieren toe te laten. Dit moet aangetoond worden d.m.v. een entbewijs.

De bescherming is met de meeste entstoffen 100% gedurende 6 maanden en loopt dan langzaam terug.

Als je in augustus ent, zijn je dieren t/m januari daarna beschermd. In die periode zijn praktisch alle shows. Voor de enkele shows daarna geldt voor KLN 7,5 maanden na vaccinatie voor de geldigheidsduur van het entbewijs.

Zoönose

De ziekte is geen besmettingsbron voor de mens. Je hoeft dus niet bang te zijn dat de ziekte overgaat op mensen. Daarom is RHD voor de overheid geen meldingsplichtige ziekte en zijn er ook geen regels opgesteld voor preventie door de overheid. Om het welzijn van de dieren toch te waarborgen heeft de KLN besloten om toch een entplicht in te stellen voor de komende 2 jaren minimaal voor alle konijnen, die tentoongesteld worden.

Wat te doen bij een RHD besmetting

Bij een uitbraak van RHD in uw hokken:

- De grootst mogelijke hygiëne betrachten, vooral tussen twee stallen en andere fokkers;
- Er zijn gevallen bekend dat niet alle stallen op één adres ziek werden;
- Zieke dieren genezen niet meer vaccineren, maar direct alle nog in leven zijnde dieren enten tegen RHD, kan het aantal dode dieren beperken. Ongeveer 7 dagen na het enten is de entstof werkzaam en sterven meestal geen dieren meer.

Hoe lang leeft het virus

Het RHD virus is zeer hardnekkig!

In niet-organisch materiaal 1-3 maanden

In kadavers 3-6 maanden

Gevaccineerde konijnen die een besmetting afgevoerd hebben en besmette konijnen die de ziekte overleefd hebben, scheiden tot wel 2 maanden virussen uit!

Effectief desinfecteren bij contact met besmette of dode dieren

Volg de bijsluiter van de onderstaande middelen en goed desinfecteren werkt pas na een goede reiniging

Virkon S (potassium monopersulphate)

Alcohol spiritus, Sterillium

Sodium hydroxide (1%) of Sodium hypochlorite (0.5%) (chloor of Halamid) en Dettol Daarnaast is een goede vliegen en muggenbestrijding ontzettend belangrijk. De vliegende insecten zijn letterlijk de grote verspreiders van dit virus.

Geri Glastra.